

Cuprins:

Din comorile ortodoxiei: **BOTEZUL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS (BOBOTEAZA)**

Tradiții și obiceiuri la sarbatoarea **BOTEZULUI DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS (BOBOTEAZA)**

Sfantul Teofan Zavoratul: PREDICA LA BOTEZUL DOMNULUI

DIN COMORILE ORTODOXIEI

BOTEZUL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS (BOBOTEAZA)

Pe data de 6 ianuarie, creștinii ortodocși praznuiesc Botezul Domnului sau Boboteaza. Aceasta sarbatoare reprezinta botezul in apa Iordanului a Mantuitorului Iisus Hristos de catre Sfantul Ioan Botezatorul. In ajunul si in ziua de Boboteaza, in toate bisericele ortodoxe, cu puterea Duhului Sfant, la rugaciunile arhierilor si preotilor se sfinteste aghiasma cea mare.

Boboteaza - Epifania

La 30 de ani, la plinatatea varstei barbatului desavarsit, a venit Hristos la Iordan, unde Sf. Ioan Botezatorul invata si boteza cu botezul pocaintei; iar despre Iisus le spunea: "Se afla in mijlocul vostru Acela pe voi Care nu-L stiti" (Ioan 1, 26). "Nici eu nu-L stiam pe El, dar Cel ce m-a trimis sa botez cu apa, Acela mi-a zis: peste Care vei vedea Duhul coborandu-Se si ramanand peste El, Acela este Cel ce boteaza cu Duh Sfant. Si eu am vazut si am marturisit ca Acesta este Fiul lui Dumnezeu" (Ioan 1, 33-34). Cand a aparut Hristos pe malul Iordanului, Sf. Ioan, luminat de Duhul Sfant, Il recunoaste si-L arata multimilor, zicand: "Iata Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridica pacatul lumii" (Ioan 1, 29). Aceasta marturie era foarte necesara israelitenilor, care asteptau pe Mesia cel profetit cu multe veacuri inainte. Hristos ii cere lui Ioan sa-L boteze, iar acesta, dupa o impotrivire de adanca smerenie, primeste sa-L boteze, dupa randuiala lui. Dupa botezul lui Hristos cerurile s-au deschis, Duhul lui Dumnezeu S-a coborat in chip de porumbel si a stat peste Iisus, iar Tatal a marturisit: "Acesta este Fiul Meu cel iubit, intru Care am binevoit!" (Matei 3, 17). Astfel, botezul primit de Hristos are si un alt scop: Epifania - aratarea Sfintei Treimi - moment in care El avea sa fie descoperit lui Ioan si, prin acesta, lui Israel, ca Fiului lui Dumnezeu si ca Mesia.

Boboteaza - Botezul lui Ioan si Botezul Bisericii

Ceea ce s-a intamplat cu pasteile iudaic, se intampla si cu botezul. La Cina cea de Taina intalnim si pasteile iudaic si pasteile nostru; Hristos a pus capat celui dintai si i-a dat inceput celui de-al doilea. Si acum la raul Iordan a implinit botezul iudaic, dar in acelasi timp a deschis usile botezului Bisericii. Botezul lui Ioan era un botez de pocainta, care ii facea pe oameni sa-si osandeasca pacatele lor. Acest botez nu era o taina, ci un ritual, pentru ca nu ierta pacatele. Dar de ce n-a botezat Hristos, ne-o spune insusi sfantul Ioan cand zice: "Acela va va boteza cu Duh Sfant si cu foc". Dar Duhul Sfant nu fusese inca dat. Acesta ne-a fost dat de Hristos insusi, de sus, de la Tatal (Ioan, 14, 26 ; 15, 26) venind in lume la Cincizecime (Fapte, 2, 1-4). Apostolii trebuiau sa se imbrace mai intai ei insisi cu toata puterea Duhului, cum s-a si intamplat la Cincizecime (Luca, 24, 49 si Fapte, 2, 1-4), ca apoi ei sa boteze cu apa si cu Duh Sfant, cum au si facut incepand dupa Pogorare cand s-au botezat adaugandu-se apostolilor "ca la trei mii de suflete" (Fapte, 2, 41).

Cu

botezul lui Ioan s-a botezat si Mantuitorul, dar nu pentru ca El avea nevoie de curatire de pacate, fiind Dumnezeu-Omul, ci pentru a ne arata importanta si lucrarea botezului pe care il va institui si a implini Legea, ca sa se descopere lumii taina lui Dumnezeu cel in Treime inchinat, in numele Caruia sa ne botezam si noi. Taina botezului a fost instituita de Hristos insusi indata dupa invierea Sa din morti, odata cu trimiterea apostolilor la propovaduirea Evangheliei catre neamuri: "Mergand, invatati toate neamurile, botezandu-le in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh, invatandu-le sa pazeasca toate cate Eu v-am poruncit voua, si iata Eu cu voi sunt in toate zilele, pana la sfarsitul veacului" (Matei, 28, 19-20).

Hristos se afunda in Iordan si Duhul pogoara peste ape. A trebuit sa se scufunde Fiul in firea omeneasca si prin ea in apa, pentru ca noi, scufundandu-ne in apa, sa ne inaltam spre viata Sa dumnezeiasca in Duhul Lui cel Sfant. In Cuvantul intrupat, apa si Duhul se unesc din nou.

Tradiții și obiceiuri de Sărbătoarea BOTEZULUI DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS (BOBOTEAZA)

Obiceiuri de Boboteaza

Boboteaza - 6 ianuarie

Boboteaza, serbata in ziua de 6 ianuarie, incheie ciclul [sarbatorilor de iarna](#) si are, pe langa intelesurile crestine - momentul nasterii spirituale a Mantuitorului - trasaturi de mare sarbatoare populara.

In [ajunul Bobotezei](#) se pregateste o masa asemanatoare cu masa din ajunul Craciunului. Pe masa din "camera de curat" se aterne o fata de masa, aleasa special pentru acest moment, sub fata de masa se pune fan sau otava iar pe fiecare colt se pune cate un bulgare de sare. Deasupra se aseaza douasprezece feluri de mancare: coliva - grau pisat, fiert, indulcit cu miere si amestecat cu nuca pisata -, bob fiert, fiertura de prune sau perje afumate, sarmale ("galuste") umplute cu crupe, bors de "burechiuse" sau "urechiusele babei" - bors de fasole alba in care se fierb coltunasi mici, umpluti cu ciuperci, ce au colturile lipite in forma de urechiuse -, bors de peste, peste prajit, "varzare" - placinte de post umplute cu tocatura de varza acra -, placinte cu mac etc.

Pana la sosirea preotului cu Iordanul sau Chiraleisa, nimeni nu se atinge de mancare iar, imediat dupa [sfintirea mesei](#), parte din bucate sunt adaugate in hrana animalelor pentru "a fi protejate de boli si pentru a fi bune de prasila".

Alta data, dupa ce preotul rostea Troparul Botezului si stropea cu agheasma in casa si pe gospodari, era invitat sa se aseze pe lavita. Sub laicerul de pe lavita erau asezate, din timp, boabe de porumb - "ca sa stea clostile pe oua" - si busuioc - "ca sa vina petitorii". Busuiocul acesta era folosit, mai tarziu, in descantecele de dragoste.

In semn de rasplata se dadeau: bucate ("desagarului"), bani (preotului), nuci, mere si covrigi (copiilor) iar, pe crucea preotului, gospodina casei aseza cel mai frumos fuior de canepa. Oferirea fuiorului avea mai multe semnificatii: se credea ca de firele acestuia se vor prinde toate relele, ca fuiorul devenea o punte peste care vor trece sufletele mortilor sau ca [Maica Domnului](#) va face din canepa un voloc cu care va prinde sufletele mortilor din iad pentru a le ridica in rai.

Ajunul Bobotezei

Ajunul Bobotezei era, in egala masura, si un moment favorabil farmecelor, descantecelor si altor practici magice. Dimineata, inainte de aprinderea focului, se strangeau cenusa din soba si gunoiul din casa pentru a fi

pastrate pana in primavara, cand se presarau pe straturile cu legume "pentru a le face rodnice si a le proteja de gujulii". Fanul de sub fata de masa si bulgarii de sare se adaugau in hrana animalelor "pentru a le feri de farmece, de boli si de duhurile rele". In acelasi scop era folosita si agheasma luata de la preotul care venea cu Iordanul.

Se credea ca daca, in dimineata Ajunului de Boboteaza, pomii erau incarcati cu promoroaca, acestia vor avea rod bogat. De asemenea, se credea ca animalele din grajd vorbesc la miezul noptii dinspre ziua de Boboteaza despre locurile unde sunt ascunse comorile.

In aceasta zi erau interzise certurile in casa si nu se dadea nimic ca imprumut, nici macar jaratec din focul din vatra.

In seara de Ajun se savarseau practici de aflare a duratei vietii. Inainte de culcare, se luau carbuni din vatra si se denumeau cu numele tuturor membrilor familiei. Se credea ca primul care va muri, va fi cel al carui carbune se va stinge mai repede.

Boboteaza - sfinitirea apei

In ziua de **Boboteaza** are loc sfintirea apei, in timpul slujbei de Iordan. Pregatirea acestui moment se face, si astazi, cu multa atentie, in fiecare comunitate. Locul de desfasurare a slujbei se alege impreuna cu preotul satului, de obicei intr-un spatiu mai larg - unde sa fie cel putin o fantana -, in imediata vecinatate a unei ape curgatoare, in gospodaria unui om sau in curtea bisericii. Pentru acest moment se aduce apa, care se punea in vase mari de lemn si, tot acum, se taie, la rau, o cruce mare de gheata. In jurul acestei cruci sau in jurul crucii care se afla in mod normal in curtea bisericii, se desfasoara intreg ceremonialul religios, la care participa toata suflarea comunitatii.

Dupa slujba de sfintire a apei, transformata in agheasma, fiecare satean isi ia apa sfintita in vasele de lemn sau de sticla cu care a venit de acasa. Pe drumul de intoarcere ei striga "Chiraleisa"- pentru belsugul holdelor viitoare, pentru purificarea aerului si pentru cresterea cat mai mare a canepii - si toarna cate putina agheasma in toate fantanile intalnite in cale. Odata ajunsi acasa, oamenii sfintesc cu agheasma sura, grajdul, animalele din grajd, pomii din livada, casa si interiorul casei.

Boboteaza - practici populare de purificare a spatiului si de alungare a spiritelor malefice

Boboteaza cumuleaza elemente specifice de reinnoire a timpului calendaristic, la riturile crestine adaugandu-se practici populare de purificare a spatiului si de alungare a spiritelor malefice. In Bucovina, purificarea aerului se facea, candva, prin focuri si fumegatii, in cadrul unui obicei numit Ardeasca. Aceasta manifestare avea loc imediat dupa sfintirea apei cand tinerii se retrageau pe locuri mai inalte, avand asupra lor carbuni aprinsi ce fusesera folositi anterior la aprinderea secalusetelor, si aprindeau focurile de **Boboteaza**. Rugul era facut din vreascuri si frunze uscate stranse de feciori cu o zi inainte. Tinerii cantau si dansau in jurul focului si sareau peste foc, atunci cand acesta se mai potolea, in credinta ca vor fi feriti, astfel, de boli si de pacate. La plecare, fiecare lua carbuni aprinsi cu care, odata ajunsi acasa, afumau pomii din livada in scop fertilizator. De asemenea, inconjurau casa cu pulberea folosita ca incarcatura pentru secaluse crezand ca, in acest fel, casa va fi ferita de primejdii, mai ales de trasnete.

In cele trei zile, cat tine Boboteaza in Bucovina, exista sate in care vecinii, prietenii si rudele obisnuiesc a se colinda reciproc, dupa cum exista comunitati in care, in aceste zile, reapar mascatii. Tinerii, mascati in babe si mosnegi, colinda mai ales pe la casele unde se gasesc fete de maritat, obiceiul fiind o reminiscenta a cultului mosilor si stramosilor precum si a unor vechi practici fertilizatoare.

Sfantul Teofan Zavoratul: PREDICA LA BOTEZUL DOMNULUI

Domnul a poruncit Bisericii Sale sa praznuiasca luminat dumnezeiasca Sa aratare, iar pe fiecare dintre noi binevoieste a-l aduce in bucuria praznuirii doar dupa ce l-a trecut mai inainte prin judecata constiintei.

“Praznuind Dumnezeiasca Aratare, sa ne mutam cu gandul la locul intamplarii si sa luam aminte cu intelegere la cele ce au loc acolo! (...) Il vedeti la mal pe Sfantul Ioan, in strai din par de camila, incins peste coapse cu curea din piele. Il inconjoara multime fara numar de popor din Ierusalim, din Iudeea si din tot tinutul Iordanului.

Hristos Domnul - Lumina Cea Adevărată – IANUARIE 2014

<http://biserica-soborul maicii domnului crestin ortodox.ro>

Revistă Ortodoxă Editată de Parohia „Soborul Maicii Domnului si Sfântul Nicodim de la Tismana”

STR. VASILE GOLDIS NR.1

Botezul Mantuitorului numai ce s-a sfârșit, și ochii tuturor sunt atinți la Fiul Omului, Care Se ridică din apă. Ei nu mai vad nimic altceva. Voi faceți însă ager prin credința ochiului minții voastre și în urma lui Ioan, trecând de acestea pe care le vad toți, opriți-vă privirea plină de luare-aminte asupra celor pe care nu le vede toată lumea: cerul deschis, porumbelul care se pogora și glasul ce s-a auzit: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care bine am voit! (Mt. 3, 17). Sa va opriți privirile și sa nu va desprindeți luarea-aminte de aceasta privelește minunată! O! Cine va da cuvântului nostru putere ca sa cântăm după vrednicie slava lui Dumnezeu Care S-a arătat la Iordan în Trei Ipostasuri!

Împreună cu raiul pierdut, și cerurile au fost închise de dreptatea lui Dumnezeu - dar după cum nici măcar un stavilar trainic nu poate opri un mare potop de apă, și țaria dreptății s-a topit în cele din urmă de la focul iubirii lui Dumnezeu, și iată ca s-au deschis cerurile. Așa ne deschidem și noi, fraților, toate puterile firii noastre, să-L primim cu nesat pe Dumnezeu, Care S-a descoperit nouă, și să ne desfatăm de Dansul. Sa ne hranim cu El toate simțurile, toate gândurile și poftele.

Suntem cufundați în bezna, dar iată aici lumina îmbelsugată. Suntem loviți de o tristă dezbinare atât față de cer, cât și față de noi înșine, dar iată aici impacare atotînviatoare. Suntem istoviti de neputință, dar iată aici izvor neseecat al puterilor de tot felul!

Asadar, precum după îndelungă întunecime a nopții toată fapătura însetează de lumina și nazuiește cu dorire să primească cele dintâi raze ale soarelui ce rasare, așa și noi, atintind la Dumnezeiasca Arătare ochiul luminat de credința al minții, să primim cu poftă razele aducătoare de veselie ale dumnezeieștii rânduieli a mântuirii noastre, pe care le trimite cuvântul cel milostiv al lui Dumnezeu-Tatal, și să ne indulcim de ele. Precum fapătura zgribulită de frigul iernii întămpina cu lăcomie primăvara, ce rupe legăturile gerului, și primește din nou o înviare plină de armonie, așa și noi să primim cu inima înviorată de nădejdea mântuirii impacarea care rasare în Domnul Cel botezat, și să ne indulcim de ea!

Precum în vremea arsitei verii pământul însetat soarbe cu toate gurile sale ploaia care se pogora la el din cer, așa și noi să primim cu toată dorirea sufletului puterile de tot felul, care sunt gata să se reverse asupra noastră de la Duhul, Ce Se pogora în chip de porumbel, și să ne indulcim de aceasta!

Dar de ce să ne poftim pe noi înșine la aceasta? Căci doar n-am fost aduși deja cu toți în toată iconomia mântuirii, și ca atare n-ar trebui să fie toți și luminați, și impacati, și înviorați? Ce bine ar fi fost însă să fie așa! Cândva, pomenind de Ioan Botezătorul, Domnul le-a zis iudeilor cu dojana: „El era faclie, care arde și luminează, iar voua vi s-a făcut de căutarea altor plăceri în ceasul când a luminat el”.

Iată ca an de an în Sfânta Sa Biserică Domnul trimite și asupra noastră lumina Dumnezeieștii Sale Arătări de la Iordan, din vremea lui Ioan. Oare nu El ne spune prin aceasta: „Iată, unde este lumina care arde și luminează!”? Aveți grijă, deci, să nu vi se facă poftă de altceva decât de a vă bucura în ceasul când luminează El. Luați seama, dar, fraților, căci cu primejdie umblati! Oare chemările amăgitoare ale vrajmasilor mântuirii noastre nu ne înseală uneori auzul?

Intelepciunea cea desartă și mincinoasă imbie: „Vaniti la mine, la mine este lumina” — însă la ea nu este lumina, ci numai o naluca a luminii, și cei care o ascultă numesc lumina întuneric și întunericul — lumina.

Lumea cheamă: „veniți la mine, eu vă voi da pace!” — însă la ea nu este pace, ci o naluca a păcii și cei care se lasă momiți de ea, descoperind-o târziu, o osândesc mustrător, zicând: „Pace! Pace! Și unde este pacea?”

Stăpânitorul acestei lumi făgăduiește largime, și viață, și putere, și indestulare — însă la el nu e nici putere, nici libertate, nici indestulare, ci numai o naluca a acestora, și cei amăgiți de el au doar nume ca sunt vii, liberi și indestulați, însă de fapt sunt robi caldicei, chinuți de lipsuri.

Grabiti-vă, fraților, să capatați deprinderea de a deosebi toate acestea în lumina Dumnezeieștii Arătări, și nu vă lasați atrași de ceea ce doar se numește lumina, și pace, și putere, însă de fapt nu este, ci mai vartos nazuți spre Cel care este calea, adevărul și viața, dreptatea și sfântirea și izbăvirea!

Aproape că am ajuns, iată, la judecarea și osândirea de sine. Asta și vrea Domnul. Bisericii i-a poruncit să praznuiască luminat Dumnezeiasca Sa Arătare, iar pe fiecare dintre noi binevoiește să îl aducă în bucuria praznuirii numai după ce l-a trecut prin judecata conștiinței. Cine a gustat din darurile datorite cărora praznuiește Biserica, acela se bucura, iar cine nu a gustat, să guste mai înainte, și se va bucura. Amin!”

Hristos Domnul - Lumina Cea Adevărată – IANUARIE 2014

<http://biserica-soborul maicii domnului crestin ortodox.ro>

Revistă Ortodoxă Editată de Parohia „Soborul Maicii Domnului si Sfantul Nicodim de la
Tismana”

STR. VASILE GOLDIS NR..1

